

Sygn. akt I UK 349/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania H.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T. o prawo do renty rodzinnej w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 listopada 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację H.S. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 kwietnia 2017 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w T. z dnia 13 października 2015 r. w przedmiocie odmowy przyznania prawa do renty rodzinnej w związku z chorobą zawodową męża odwołującej się.

W sprawie ustalono – w oparciu o jednoznaczne opinie biegłych lekarzy – że przyczyną zgonu męża odwołującej się nie była choroba zawodowa, to jest przewlekłe zatrucie dwusiarczanem węgla pod postacią zespołu psychoorganicznego. Sąd Apelacyjny podniósł, że odwołująca się w postępowaniu apelacyjnym nie zgłaszała wniosku o dodatkowe opinie biegłych lekarzy.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik wnioskodawczyni, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie: (-) przepisów

prawa procesowego, to jest: art. 232 k.p.c. oraz art. 227 w związku z art. 286 i art. 290 k.p.c., przez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej oraz opinii instytutu naukowo - badawczego; art. 233 § 1 k.p.c., przez zaniechanie wszechstronnego rozpoznania sprawy.

Mając na uwadze powyższe, skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwoływał się do podstawy wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest potrzeby wykładni art. 232 k.p.c. i rozstrzygnięcie czy Sąd Apelacyjny winien przeprowadzić dowód z urzędu z uzupełniającej opinii biegłych w zakresie wskazanym w uzasadnieniu skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia warunków do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na potrzebie wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na wskazanej podstawie wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 26 czerwca 2015 r., II CSK 77/15, LEX nr 1936726; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Przedstawienie potrzeby

wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości powinno polegać nie tylko na określeniu, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale też na wskazaniu, na czym polegają związane z tymi przepisami poważne wątpliwości lub na przedstawieniu rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2008 r., I UK 71/08, LEX nr 818578).

Zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Przywołana norma wprowadza wyjątek od zasady kontradiktoryjności, a więc dopuszczenie przez sąd dowodu z urzędu może nastąpić jedynie wtedy, gdy nie ma innej możliwości doprowadzenia do właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Jest to prawo sądu, a nie obowiązek i skorzystanie z tego uprawnienia uzależnione jest od oceny sytuacji procesowej danej sprawy, natomiast nie może być wynikiem niekorzystania ze środków procesowych przez stronę. W rezultacie na gruncie art. 232 k.p.c. istnieją przesłanki do kontynuacji postępowania dowodowego z urzędu, o ile istnieją szczególnie uzasadnione przyczyny nakazujące sądowi podjęcie inicjatywy dowodowej w celu prawidłowego wyjaśnienia sprawy. Okolicznością taką może być na przykład rażąca nieporadność strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, ale także istnienie wysokiego prawdopodobieństwa zasadności dochodzonego roszczenia. Powinność sądu w tych wypadkach wynika z zagrożenia naruszenia interesu podlegającego szczególnej ochronie, wobec niepodjęcia przez stronę właściwych czynności, mimo stosownych pouczeń sądu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2016 r., III UK 201/15, LEX nr 2087822).

Już powyższe zależności wskazują, że jednolita i szablonowa wykładnia art. 232 k.p.c. nie jest możliwa, skoro jego zakres znaczeniowy jest zależny od ustalonych w sprawie faktów. Zatem dana norma zawiera swoisty luz decyzyjny, który aktywuje obowiązek działania w szczególnie wrażliwych przypadkach. Tych zaś skarżący w sprawie nie eksponuje. Sam fakt działania strony bez pełnomocnika w postępowaniu głównym nie oznacza dodatkowych obowiązków sądu, jeżeli przebieg procesu nie wskazuje na nieporadność uczestnika postępowania. Po wtóre, w przypadku gdy oś sporu dotyczy wiedzy specjalistycznej, obowiązki sądu

do działania z urzędu, powstają w momencie sprzecznych wniosków wynikających z opinii, zwłaszcza, gdy one nie są pełne i kompleksowe. Miarą oceny tych dowodów nie jest pogląd czy stanowisko procesującej się strony, lecz całokształt występujących w sprawie okoliczności. Z tych też przyczyn w sprawie nie występuje suponowana podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje w sferze wskazanych wyżej aspektów. Na obecnym zaś etapie nie podlegają badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.

as